Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 2 август, 1973 шу. ● № 92 (5353). Мах. 2 кеп.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома XI пленум

Самарданйнаьх Грозне политически дешара ШIагIа хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома XI пленум. «Юхьханцарча партийни организацеи организаторски болх малагIча хьал тIа ба а КПСС XXIV съезда решенеша маяхара из тоабара де дезарех а» доклад ййр парте обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина.

Доклад ювцаш пренеех къамьлаш дир Наурски района Ленина цIерагIча колхоза парткома секретара В. П. Ширяева, парте Шалински райкома хьалхарча секретара А. Ч. Осмаева, производственно-товарни контора парткома секретара А. З. Кацеманза, парте Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правеньке, Грозненски района I Май цIерагIча колхоза парткома секретара Н. В. Заречне , парте Назрановски райкома хьалхарча секретара С. М. Бекова, бурув дегтача балхий Карабудахкент управление парткома секретара А. И. Ткачева, Ахтой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза партком секретара Н. Б. Катаева, парте Надтеречни райкома хьалхарча секретара П. Д. Лопатина, гIишлошьяра механизаци ечу управлене парткома секретара А. К. Попова., респотребсоюза правлене председателза М. А. Мамаева.

Дийнача дешах боагIаш бола сонам тIаийар пленумо.

Пленумо къоастадир организационни дош. Пленумо парте обкома организационно-партийни балха отдела заведующе декхарех мукъа а вальккар КПСС бюро членей состава кIорггера а вальккар кхыча балха баха хилларца В. В. Варлашкин.

КПСС обкома организационно-партийни балха заведующелла чIоагIIвар И. И. Семенов.

Пленумо В. К. Балясников «Грозненский рабочий» газета редактора декхарех мукъавальккхар из кхыча балха баха хилларца.

«Грозненский рабочий» газета редакторалла чIоагIIвар Д. К. Безуглай.

Пленумах йолча отчета кепатохаргIа.

КОММУНИЗМ БАХЬАН — КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА

РСФСР ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН ДIАЯЛАР

Советий Мехка вежарха йолча республикай, цаI йолчеи йохарг-йоищачеи союзо сийлен революционни, движенн. къхьегамен шиъ баьб Российски Советски федеративни Социалистически Республика. Коммунистически партен Советски пачхьалкъенаш бохкуьйлабеллачеи баьб. вай мехка коммунистически общество хьалъеча советски Россе юкъе дахьуча дахьа. Российски Федерацеча енаи Ленина цIи орденаш Октябрьски Революцеи орденаш. Вай союзни социалистически дуккхача къамий пачхьалкхеи доош юбилеи сийна ерригача союзни республикаш цIьяна цунна енаи халкъий ДоттагIала орден.

«Советски Социалистически Республикай Союза шоаштхе итт цIу дизарахь яьча доклада тIа КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева белгалдар, Российски Федерацеча «вай республикеи эгIара йоккхагIа, цхьатарра бокъо йолчарех хьалхаръяр хиларца... кхьар къастта исторически роль. Цхьан оагIорахьа эгIара дегIаенеи геттара йоккхеи хиларца цох хилар кхиярар дегIаяхкара ког гIортIатла, царна мах баь варгвоаца новкъостал дир. Бакъда, эохь оагIорахьа, Российски Федерацеи — из Москва, Ленинград, Горький, центральни Россе кхыйола промышленни городаш хинца Iаш. Из цунца цхьана дIаяхаччха ханах юхейича шиъ тIехьайса къаман районаш — Советски Iаьлла дахьча эгIара хьалха шоай пачхьалкхеи кхыча 16 автономни республика, 15 автономни область, 10 къмий округ шийца кхыйа республика а я».

Коммунистически партенен цун ленински ЦК-и гонахьа айхха кхоттабеннача РСФСР къхьегамхоша дегIабахкара дерригача доакъошка — промышленносто, юрта бохкаме. Iилме, культуре, образоване доккхий толамаш дахкад. СССР йолча шоаштхе итт шера Федераце проездаче объем 300-неI дуккхагIа дегIаенаб. Шоаш па кхобеш хьегача къница КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъеш, Российски Федерацие халкъъша къоьсам доаттабу пятилетка, цун кхоалагIча хоадамбеча шера аадаиеш хаиал хьалха кхоачашъяра тIехьа.

Москве, Покккача Кремлевски дворене, 31 июле РСФСР Лаккехьарча Совета торжественни заседани хилар республика къхьегамхой вакалашца цхьана, Российски Федерацеча халкъий ДоттагIала орден дIаялара хетаьв.

Гулбенараша боккхача безамца тIаийар Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих.

Царна цхьана президиуме ба— СССР-ен РСФСР-ен Лаккехьарча Советий Президиумий Председателей заместителаш, СССР-и РСФСР-ен Министрий Советий Председателей заместителаш, СССР-ен РСФСР-ен Лаккехьарча Советий Президиумий членаш, СССР-ен РСФСР-ен министраш, партийин советский организацеи кулгалхой, цIи хеза военноначальникаш, IилмаI культурин деятелаш, производстве хьалха латтараш.

РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума Председателя М. Я. Яснова, йоах, 1972 шера 29 декабре ССР Лаккехьарча Совета Президиума Указаш Российски Федерацеча халкъий ДоттагIала орден яларах.

Вай хьаьмсарца Коммунистически партена, цун ленински Центральни Комитета дег тIара доккха баркал аларца а доазув доацаш мутIаьхьа хиларца а, МоаттIа гIалдахарца, курал яра, — тIабужа а бехктохкам боззярца тIаийар из докхха совгIат Российски Федерацие хьакъегамхоша.

Торжественни заседание тьаьлла Ек Советски Союза пачхьалкхеи гимн.

Зале хьачуяьх Российски Федерацие байракн КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ЦIКПС памятни байракаш. Царца тIехьа йоагIа РСФСР халкъий-та автономни республика, пхе автономни область, Москван Ленинградеи викалий делегаци. Делегацена юкъе ба болхьхой, колхозхой, IилмаI культурин деятелаш, Советски Эскара тIемаьхой.

Дош ду КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председателза **И. В. Подгорнена.**

Цул тIехьагIа жоп луш къамьл ду КПСС ЦК Политбюро членаила кандидата, РСФСР Министрий Советий заместитель, СССР-и РСФСР-ен Министрий Совета Председатель **М. С. Соломенцева.**

Дегаш айденна КПСС Центральни Комитетаца, СССР Лаккехьарча Совета Президиумаца, СССР Министрий Советага моаршал луш письмо тIаийар торжественни заседане дакъа лаьцаваша.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ДИКА ЛЕЛ...

Фоторепортаж

Украинский комбайнерица вай мехкарча бергерига механизаторашна дIа тIахьехам даттара къоьбабабь хьаллаьше, дерригача балхаш комплексгIа кхоачашдеш, гурахь дийна яларан маьхьке сатагIеи доа па денни чурбеи дахара оарцагIбаьина къхьегаш боахк Гудермерски района «Дружба» ячача совхоза яларан делаберан.

Ух шера чуэца дезаш массеех эзар гектар гурахь дийна ялар дво совхозе. Хlара отделене 1200 гектар дI.

Совхозе ялар чуэца дIаболабеш дерригонгой методах. Бакъда, кест-кестера делларг логIаьна лаьтта дегIаьна дожаддьдар новкъа гIа дола ялар. Хlьаьта толлагIболча комбайнерий машъхьолоша вIашIIеIкьадьлар Iодика ялар цIендаь чуэца.

Ялар хьанахьи пхьаьяча фийг яхай тIа ца уллийтаяь чуйна дахкларца яьржача социалистически яьхь доккхий толамаш доаханш хьбоагIа I-ча отделенерга комбайнераш Абдулаев Ахьмад, Берсанов Хож-Ахьмад, Дудаев Ахьмад, кхьаравш.

Ялар дика хьувкьадьад совхоза болхьоша. Хlара гектара тIара юкъара лаьрхIача 25 центнер соагIа ялар чудахь цIа. Деня буси совхоза хьанка болх беш я ялата тIехьажа гектарехь чуэца болхьа комбайнаш, ялат дIакхуьъа автомашинаш, кхьйола машинаш.

Ялат чуэнара тIехьа пресспод-борщикаша та хьагуд а деш, цох тIокаш а еш, кхы хьем ша беш хьайбай фермашка дIахьу, цига арIаш ду. Прессподборщикаша тIехьа лаьтта оахаш я низ бола болата «алачаш».

Царна тIехьа оохам дьа дика кIьаддьаьа лаьтта хьайбаьнта моашка доакъара лаьрхIа шоазагIа юь культураш дIаоюш боахк агрегаташ.

Хlанзе цхьа эзар гектар совгIа дола лаьтта ахьан ду тIа шоазагIа юь культураш дIайийчеи баьннаб совхоза механизаторашца.

Къастта дика лел комплексгIа ду балхан совхоза шоллагIча отделене. Кlоаьга бин уоггаьа йоай хьаьлаьча къастоагIа бенгалбинна кхьаьгаьнхой. Царех цаI из совхоза толлагIбола комбайнер Истамулов Iусам. ИйслагIча пятилетка ух кхоалагIча, хоадамбеча шера зо дош деннадар 250 гектар тIемаьгIа кIоаьга йоацача майлаш тIара ялат чуэца, аьнна. Ше денна доо дIаза кхоачашдадьар иов. Истамулова. 300 гектарга дIайоккхуьш долча кхай тIара ялат дьяхан аьрдан ваьнна яз.

Трактористаша Измаилов Ширавне а Мударов Адулаза а фермашка ча дIедахьара тIара дийнахьара нормаи 120—130 процент кхоачашъю.

Массеех агрегат я совхозе гурахь дIадийна ялатаи чуэнца мукъадьдина лаьтта оахаш. Цига белгалбаьина къаьгеган ба трактористаш Дахаев Мовадин Юсупов Лом-Iальеи. Вала нормаи дакъа тIехьхоачашъю шэр.

Цхьана маьхьке тIуьлаьх да хьайбаьнта дакъа моша доакъар хилийтар. Цуьнгахь тIара дIа лел шоалагIе юь культураш дIаюш боахк трактористаш дIакхоьа а. Нормаеча 14 гектар йолча, тIара дийнахь 14—15 гектар хьажжIаш дIаюш трактористка Варанов Жалавдеи прицепшика Юсупов Салманза.

Ух деношка дерригача ялат чуэнца бовл совхоза механизаторашъ. Хlьаьта дерогача балхан хоаьлекасIа кхоачашдаеро царга торо хуэйтарехь хьайбаьнта шортта доакъар Iамаидеи, хьтIадоагIача шерарча хьуоьхьама лорд йоллилга хаиначьхь чакхдаккхех.

Р. МАЛЕВ.

СУРТА ТIА (захлеьхьара локтIа): Ялат чуэнаи ва комбайнер Истамулов Iусам; ферме ча дахьыи бахьхай трактористаш Измайлов Ширвания (заьдехьарзар) Мударов Адулахеи; лаьтта оахаш ба трактористаш Дахаев Мовадин (хьалхаворIар) Юсупов Лом-Iальеи; шоалагIа юь культураш дIаюш боахк тракторист Варанов Жалавден прицепшик Юсупов Салманза.

И. ПЛИЕВА суртаи.

Бахача наха гIулакх делга— массане а йоаккхо е езар

Бар хIаэлагIа гулъяьча РСФСР Лаккехьарча Совета пхелагIа сесси

Покккача Кремлеский двореца тIа деп Российски Федераце байракх. 31 июле уххаза дIаэхо а шийболх беш хилар барахIаэлагIа гулъяьча РСФСР Лаьккехьарча Совета пхелагIа сесси.

Гулбенараша дог гIоздальна тIаийаар новкъостий Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих.

Сессе дакъа лоацараш — советски Россе автономни республикаша, крайша, областаша бахкийтахар — дега тIоаттIа тоам хуэаш дуьа КПСС а Советски пачхьалкхен а дунен халкъъша юкъера яхохкам лаьIбаргIаеразьяча хьапарчча, инициативни политикаи. Депутатша белгалдоаккх КПСС XXIV съездо отгаьь машара Программа хоачашъеча новкъостча Л. И. Брежнева ше лоаца дакъа.

Дунен халкъъша юкъера климат лаьгIеннача хьалашка аттагIа да машара, хIама хьакхоалара декхарашка хьажа а уж чакхдаха а. Царех цхьа декхара да, бахача наха деп дола гIулакх дIаэхо тоаделга. Цу гIулакх, сессе белгал мадаххара, хьахеи Iальяьмате дукха финансов, материальни, къхьегама кхоачамаш. Ух тIехьхьара юркI шера РСФСР бахача наха деп дола гIулакх дIаэдаолаларга лIаяхийтаеб 1200 миллион сома капитальни вложенеш. Цу сферо къхьегаш ва 1185 эзар сар.

РСФСР бахача наха ду гIулакхаш дIаэхо тоадара де дезарий хьакъехьара дош дувдача 31 июле дакъа лаьцар депутаташа— къхьегамкой депутатий Карачаево - Черкесски автономни область Совета исполнительни комитета председателя М. А.Боташева, КПСС Приморски крайкома шоллагIча секретара А. Н. Гульченкос, РСФСР жилищно-коммунальни боахама министра С. М. Бутусова, КПСС Уфимски горкома хьалхарча секретара С. С. Воронинске, Агински Бурятски къаман округеча XXIj партсъезда цIерагIча колхоза председателя Д.-Ж. Дондокова, КПСС Пермски горкома хьалхарча секретара С. А. Мелешкова, къхьегамхой депутатий Калининградски областной Совета исполкома председателя В. Н. Витковске, Тюменски камвольно-машъа беча комбината тростильщицаш Н. А. Шиновдас.

Цар белгалдаьхар советски наьха материальни культурни кIаьра боарал дIаэхо айбара дехьараш кхоачашдеча лоархIамегIйоа мотгIи бахача наха гIулакх дIаэхо сферага кхоачага. Из служба дуккгIча даьлъе къхьегамхошта лаьха оасарле йолаш болх бара, духовно дегIаэхара, культурно сферагIа хьалаш хьакхоалара Iо де дезаш я. Къхьегамхой депутатий моттигерча Советаша боккха болх бу быта служба гIулакхаш эргадьяха тоадара, цун материальни-техницески база гIоагIьяра тIаберзабаь.

Цунца цхьана ораторааца дийцар бахача наха гIулакх дара служба хIанзара боарам советски наьха хьапIаша маяхара ца хиларах. Юрташка быта цIеноЙн комплексни приемни пунктаби сеть лаьгIа дегIайоагIан хиларах. Дуккгача предприятешка эсала лел керда техника, дикагIйола технологи къхьойлаьгIа, дукха да кулг-кара деш дола балхаш, йоа дуккъ балха ха. Бахача наьха хьапIаш кхоачашдеш бац культурно-бытови хIамаш прокате телара болх а.

Ораторааца дийцар дикагIйолча опытах, быта служба хьалхаш латта дехьараш толаме кхоачашдарг, бахача наха гIулакх деча пийлеш дола кхоачашдараш дIадахара новкъостал дергдола предложеш а йоалайир.

Цу хьакъехьа дош халдеш къамьл дир РСФСР Министрий Совета Председателя заместителя, депутата **Е. Ф. Карпова.**

Цхьа барт а болаш тIаэш «РСФСР бахача наха ду гIулакхаш дIаэхо тоадара де дезарех» бола Российски Федераце Лаккехьарча Совета сонам.

ГIул тIехьагIа йиъагIачеи целаргIеи сесеига юкъе РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума тIаийдаь Указаш чоагIдара хьакхоьба доклад йир РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума секретара, депутата **Х. П. Нешкова.**

Российски Федераце Лаккехьарча Совето чоагIдир РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума Указаш, тIаийдар доагIлаш дола Законаш сонамаш.

Цу тIа ший болх чакхбаьккхар барахIаэлагIа гулъяьча РСФСР Лаккехьарча Совета пхелагIча сесси.

(ТАСС).

РЕЙД

ЙIАЬХЪЯЬЙ

Са тоссаш мара даидар Малгобески района «Алханчуртский» совхоза кхашка гурахь дийна ялат чуэца комбайнаш арабыначча хIаэ. Хьалкхеташ болча маьхьха зIанарашца сердаьхьар комбайнерий Цуров Саварбика, Арчаков Салмана, Аушев Мухарбиев комбайнаш тIа йоацка цIе вымелаш...

Ялат чуэнара болх хьалхарча деношка лертIа вIашIехьбаьккха ца хилар баъьан долаш йоазъа ха моттаоттавра берriга низ тIабахийта къаьгеган ба хIанз совхоза комбайнераш.

Ялат чуэнара балхаш шерца дожаддара торо луш дика хаоттам бола денош латт хIаэ районе. Цхьабакъда цунна пхьам дуссха цхьаьна бошашарашца къоьсам доаттабе безаш хул комбайнераш. Докъаденхача кIи канашкара атта Iолег ялата фийгаш, хьалха санна чоагIа ца кIинъ бальоагIаш. Цудухьа ялат чуэнара хIара сахьат, минут лоархIаме я.

Михаша, йоачаина цхьайолча моттигашка Iодуьлда ялат. Цудухьа комбайнераша йоаккха говзал эш, къаьста боссика, доа ца деш ялат чуэнара. Цу халача гIулакхана дика лоархIабу комбайнераш.

Тхо совхозе хIинца дийнахь 240 гектара тIара чуьхь чубера «Алханчуртский» совхоза комбайнераша. Хlара комбайнера юкъера лаьрхIача дийнахь балха пIаьх норма кхоачашйира.

КомплексгIа бу уккхаза ялат чуэнара болх. Комбайнаша тIехьа дисача чах, гул а дий. ну сахьате кхай бистошка арIаш ду. Чах муьхьадьзнача кхашка лаьтта оаза агрегаташ арабоа. Царна тIехьа — сеилкаш.

Хьона хьалхашка хувцалу кхай сурт-сибат. 800 гектар аьха а аьха 300 гектара тIа шоазагIа юь хьажжIаш дIайийнай совхозе.

Лоацца аьчча, холуш да «Алханчуртский» совхоза къаьсгаи шоаш хьадечох дог лазаш, балаха канна кхом бе хонш хилар.

Кхы тайна сурт дар цу района кхыча боахаме—«Ингушский» совхозе тхона бIаргадайнар.

Iуйран барих сахьат доллаш ва яр. Дийнахь делкъийта санна бIайха хьежар малх. Комбайнераша шоай агрегаташ боах дIаболабе кIийчьера хIинца, ялат мел цIена чуэн тахкар оаха. Кхы ма оттаьара, Лаоса, Камбоджа халкъъшалгIеи кагирхошшареи барт-цхьаьгIо гептара «IоагIзе лаьрхIа шоай хилар. Фестивала массеех бIаь делегат гулвелар «Кагирхошеи студентшиен империализм гучайоаь» яха фестивальни центр торжественни хьайбайлача Гумбольта цIерагIча берлински университете. Уххаза болх бе йолаелар американски империализма Вьетнаме дахьа эулямах йоаь дунен халкъъшта юкъера фотовыставка.

Индокитая халкъъшпара барт-цхьоагIоп митинг — фестивала шоллагIча ден керттера событи— йолпелар геттара сарахьы.

Цу митинге бар Дерригдунен мишара Совета Генерални секретарь Р. Чандра Дерригдунен демократически кагирхой Федераце президент Р. Внеши, студентий Дунен халкъъшта юкъера союза президент Д. Улчак.

ГДР кагирхой цIерагIа митинга доакъашхошка а хьашшаца а моаршал делар парглатача немецки кагирхой Союза Центральни совета секретара Г. Яна.

БЕРЛИН, 30 июль. (ТАСС спец. корр.). КхоалагIа фестивальни ди Гаргарча Мазафоаре шийсоь машар оттабара тIехьа къоьсам доаттабеча. Iарбий халкъъшарчеи кагирхошшареи барт-цхьоагIоина хетадьдар. Цу ден финал а хинна Дlаэтар Йоастартеи бешахинна массови митинг, старт хилар Гумбольта цIерагIча университете дуккхаза вIашIIбеттабалараш, ауди торешкарча дискуссеех яиттга Египта, Алжира, Ирака, Палестина Iарбий халкъо бахийтача кагирхошна города центре хьайийлача эстрадашка хиина кхаьмаи концертех.

МАШАР, ДОТТАГIАЛ, БАРТ-ЦХЬОАГIО

БЕРЛИН, 29 июль. (ТАСС спец. корр.). Къьага, самукъане, заэ а фестивальни Берлин. ШоллагIа де а ерригача центральни улицашна майдашн — Карл-Маркс - Аллее, Унтер Ден Линден, Александрплац транспорт ца лелийташ дIакъайла. Уж ерригаи, а фестивала доакъашхоитеп хьаьнаштеи дIаеннай.

Iуйрийна 10 сахьат даьача йоьзаш йолча телевизионни башнеча хьалхааша хьагулбелар эзарнаш бола фестивала доакъашхойн. хьашийн, кхуча берлинцаши. Уххаза хургъа уьх деношка Дерригдунен фестивала дунен халкъъшта юкъера солидарности центр.

ЧоагIа дог гIоздальна тIаийаар фестивала доакъашхошка КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева кагирхойн студентийн Х-ча Дерригдунен фестивала доакъашхошка ййта моаршала послана.

БЕРЛИН. (ТАСС спец. корр.). Кагирхойн студентийн Х-ча Дерригдунен фестивала шоллагIча дийнахь планета кхоьало бахкийтаяна массови митингашкеи вIашIIбеттa лучеи дIахьийр Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъъшарен кагирхошшареи барт-цхьоагIо гептара «IоагIзе лаьрхIа шоай хилар. Фестивала массеех бIаь делегат гулвелар «Кагирхошеи студентшиен империализм гучайоаь» яха фестивальни центр торжественни хьайбайлача Гумбольта цIерагIча берлински университете. Уххаза болх бе йолаелар американски империализма Вьетнаме дахьа эулямах йоаь дунен халкъъшта юкъера фотовыставка.

КОММУНИСТИЙ ХЬИНАРГА ХЬАЖАР

Партийни организацешка партийни документаш хувцаш хиларо новкъостал ду коммунисти аланарни лоарлам чоЬЬе а ййслагІча пятилетка хсоалагІча, хоалам6ева шера планаш социалистически дехкараш толамш хсоачашдара уж шоаш къьхьега-ма коллективаш оргарІъяка я.

Партийни документаш хувцар республика дукхагІйохула партийни организацеша шоай низашка къьжар КПСС XXIV съезда ра шеней шер мишта хсоачашлу тохкарш да. Масала, «Антоепеноборудование» яхача Грозненски опытно - экспериментальни завода коммунисташа производстве къьлле а йелаеш, толамца вЬинагІ-дийзар партийни документаш хувцари цийна къьлашка латта дехкараш сийлена хсоачашдара коллектив оарцагІъяккара. Цу гІулаЬхо тоор

ХА ЗЕХЬА ЙОАЯЦ

Кхаш леладелий духха йог делалеш дашар июля хьалхара денош. Хадданза сигала догIан Iаьржа морхаш хьувзар, цхьацца-нахьа ца тохаш эуламаш деш.

Кхаьча мукх, горох, кхачаш латта кIа дагалоаллар Суржевски района XX партсъезда цIерагIча колхоза кулгалхоштен кхаш леладе-рашташ.

Колхоза председателя М. М. Чесноковас керттерча агрономага аьлар цхьан дийнахь:

— Суржевски дукъа тIехьашка 50 километр гаьна дIадала вай лаштташ кIезига а дац, уьк ловмешкаьларе догIан цига ца хьаа а мег вахе хьажа воагIавалар хьо.

Председателя къамаьл нийса а хийта кхы тIехьа тIа воалаш цу кхашка вахар П. П. Лисовский.

Массайта кхага хьежар агроном. Горагорска юхе ужка яхьаргIча бригада мукх, горох, кIа тIадола кхаш дукха тIьъда довзаш, доIга дийхачул тIехьагIа сиха докъалуш хилар гучадьяр.

Цу бригеде аьлар хьажа доладе йиш хилар дIахайтар агронома кошоза кулгалхошка.

Колхоза правлене парткомои 23 комбайн горох хьокха жатказ-ши цига дIахьожаш лаьрхIар. Механизаторашта кхачен бытовой хьаштаин Iалашдергдоца нах а бахийтар.

Бригадин цIеношка чуховнаньар 150 саьг Гаташ Iотехар.

Бригадира В. Г. Васильенкона искьюстала бахьар колхоза керттера инженер И. И. Болотов, юрта боахама маьнийй механик В .А. Маслов, правлене кхыбола членаш.

Комбайнашта тIачIоагIьяьй чарахаш тIара шиъ механически мастерской.

Керттерча агронома новкъостал деш комбайнаш болх бергболча хьала тIа йоалайир механизаторашца.

Хьалхарча дийнахь 44 гектар мара хьокхаялаьнзар колхозашта. ЦIыбакьяла, шоллагIча дийнахь 90 гектара тIара мукх Iобаллар, цуа тIехьагIа юкъ-юкъе догIаш делхаш хьокха тергахаш кIезига-гIа хулар. Банъда, догIа дукха делхаш, хIаьта сарле йокъалоца. ТIаккха тхар дижжаяца бибца хьажа болабелар. Иштта юкъ-юкъе ка тохаш цхьа бIаь гектар горох, вакеи кIеи вIашагIъ эдаь 40 гектар хьалхар, 240 гектара тIара мукх аьрдар. Дика йийкъа денача шин ден ах ден 420 гектар кIа хьажа дьлар.

Хоза йийкъа ха латтар со бригаде вепача хана. Сабелгало йоалаш комбайнаш шо-шоай кхашка дIайолхаш яр.

Хьалхара деношка дьлуш иштог ъь кийч я бригадирага В. Г. Василенкога.

— Суржевски дукъа тIехьашка 50 километр гаьна дIадала вай лаштташ кIезига а дац, уьк ловмешкаьларе догIаш цига ца хьаа а мег вахе хьажа воагIавалар хьо.

Председателя къамаьл нийса а хийта кхы тIехьа тIа воалаш цу кхашка вахар П. П. Лисовский.

Массайта кхага хьежар агроном. Горагорска юхе ужка яхьаргIча бригада мукх, горох, кIа тIадола кхаш дукха тIьъда довзаш, доIга дийхачул тIехьагIа сиха докъалуш хилар гучадьяр.

Цу бригеде аьлар хьажа доладе йиш хилар дIахайтар агронома кошоза кулгалхошка.

Колхоза правлене парткомои 23 комбайн горох хьокха жатказ-ши цига дIахьожаш лаьрхIар. Механизаторашта кхачен бытовой хьаштаин Iалашдергдоца нах а бахийтар.

Бригадин цIеношка чуховнаньар 150 саьг Гаташ Iотехар.

Бригадира В. Г. Василенкона искьюстала бахьар колхоза керттера инженер И. И. Болотов, юрта боахама маьнийй механик В .А. Маслов, правлене кхыбола членаш.

Комбайнашта тIачIоагIьяьй чарахаш тIара шиъ механически мастерской.

Керттерча агронома новкъостал деш комбайнаш болх бергболча хьала тIа йоалайир механизаторашца.

Хьалхарча дийнахь 44 гектар мара хьокхаялаьнзар 90 гектара тIара мукх Iобаллар, цуа тIехьагIа юкъ-юкъе догIаш делхаш хьокха тергахаш кIезига-гIа хулар. Банъда, догIа дукха делхаш, хIаьта сарле йокъалоца. ТIаккха тхар дижжаяца бибца хьажа болабелар. Иштта юкъ-юкъе ка тохаш цхьа бIаь гектар горох, вакеи кIеи вIашагIъ эдаь 40 гектар хьалхар, 240 гектара тIара мукх аьрдар. Дика йийкъа денача шин ден ах ден 420 гектар кIа хьажа дьлар.

Хоза йийкъа ха латтар со бригаде вепача хана. Сабелгало йоалаш комбайнаш шо-шоай кхашка дIайолхаш яр.

Хьалхарча деношка дьлуш иштог ъь кийч я бригадирага В. Г. Василенкога.

Ялат чуэцан дика къахьийгал йиъ комбайнаца 5157 центнер ялат аьрдача Масленков Виктора, кхы комбайнаца 3831 центнер аьрдача Луценко Василе эленьяша.

Ялат дукхагIа хьаккара а эрдара а хьаьха латтан хьабогIа А. Кухтин, П. Кусмачев. Со цига хиннача дийнахь царех хIаране 13,5 центнер хьокхаш 372,5 центнер ялат аьрдар, норма 150 центнер йолча.

Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 27,5 центнер кIа дакъхар цар. Бункер Iойлассе ешаш цхьан минута комбайн сена ца деттийташ кхачен шоферашца вежараша Никоновгlара Михаилен Николаен, Дудников Петрас.

ХIэполе бригада хьатта 1700 тонн ялат хьакхьачад. Юкъера лаьрхIача колхозе хIара гектара тIара 24,5 центнер кIа, 27,5 центнер мукх баьккхаб. Из планал — социалистически деккарел а дуьхка совгIа да.

ХIэполе хIама дисалаш бригадин хьатта, центральничой 45 километр из гаьна яле а. Ассински кертерча механизированни хьатта дIаэзаш дерзIга ялат.

Кхаь тIара Слепцовски элеваторе ялат дIаувзаш я 1436 автоколонна автомашинаш.

ЧIоагIа разза ва ший шоферашта автоколонна бригадир А. Я. Минаев.

—ХIинца а ший а ца кхобеш тIатеIIа кхаьхьет шоферааша, хIара дийнахь гучабьяр керда турпалаш, — йоьх цо.

Дийнахь буси колонна шоферама 400 тонн ялат дIаоз. ХIалха ваттарех ба шофераш Салиев, Мартынов, Исламов, Ворошилов, кхыбарш. Царех хIаране дийнахь 26—42 тонн ялат дIаоз.

Ялат чуэцарий вахара хьалаша, кхачанна дика IалашбIара бокъха теркам тIабохийт колхоза правлене, парткомо. Ялат чуэцан бараш болча яр районин агитбригада. КПСС Суржевски райкома лектора «Социалистически дозйалъе лораяраъ» яхача темаэ лекци йийпар. Цуэ тIехьагIа «Тешаллин сох, нах» яха кинофильм хьекхар. Дожжа баркал аьлар царна механизаторааша.

Цу дерригача дикача хIамашца цхьана цIенхьаттина хозячамбоацараш да колхозе. ДоагтIача тайпара юкъе кхахьаш матерыальни моральнин стимулировани елга. Духхьал колхозе радноца дуэнарах кхочачмбу ялат чуэцача хьалха латтарех. XIара дийнахь дьлуш итогаш а еш котбальнарашта ахчанна совгIаташ, карара квар тела вьмпелаш телиц, хьалхе яьккхачун сийна цIе байраьх айиш.

— Бьыча балахх доагтIар бухгалтера IотIаэлдерда цоана, оал колхоза кулгалхошен керттерча специалистанаш.

Сона хетачох чIоагIа дика хетаргдар хIанэле а шовех хоза дош ьыча, массарна гуш цIе вьмпел елча ялат ардара план 248 процент кхочачышьъа Кухгнан Кусмачеван. Ахчан преми елча а бакъхьа дар.

Белгалдакхха деза, халкъа контролераша халкъа рузкъа — ялат лердарга доагтIача тайпара IIахьокъан ца лоаттабелга. Дитъ дийнахь ялат IанийчеЧа Слепцовски пункте клоовтъкъьаза гучадьянад машинаш тIара ялат е эпашагIа е сонгIа доаш хьакхчухьлара. Цу тIа кIезига дIоэл дац эргаш дар, 20 килограммагара 338 килограммаш кхоач из.

ИттI тони лоэвл оэата тараза тIа иттанел дукхагIа жуьъ оза укхаза ийпса оэарг ца хIарарах цех боапап. Масала, со тIа а воалаш шофера Мартынова № 10—54 йолча машина доэла 9140 килограмм яр. Центральни хьатта дIалаха эзача 40 килограмм совгIа хIилар.

ЧIоагIа latкъаш яхь а цхьа кхоачамбозшар да. Центральни усадьбана 45 километр гаьна уэл кIхларIча бригада стан. Холодильник яц, сихэ талха кхача чубилла моттиг яц. Столове мIараш дац.

П. НОВАКОВ,
ПачIахьалкхен ялата инспекце инспектор, агроном.

ВОЛГОГРАДСКИ ОБЛАСТЬ. 25 эзар гектар долча кхашкара ялат чуэцан а IIдовлински райо-нера «Пролетарий» яхача совхоза за коллектив. Уьк шера 240 эзар центнер кIа паччахьалкхенга дохка ва аьнна декхар тIаийдад совхозан лаьтта лелалархоша. ПланагIа доагIачуэ 92 эзар центнер дукхагIа да из.

Партийни профсоюза болхлоьн комитетайна йиерра кхайкалу механизаторашни шоферашни специалистически яхье балар. Коммунистийн активен пизэнщца арахец «Восточ листовка», «Молниеэ», агитгаторайна балха хьалха латтарий опыт дIайбовзийт.

ХIара кхо ди массаза дала 33 механизированни звеношта юкъера социалистически яхьа итогаш ю, котбальнаштта карара-кара тIа. Цце байраьх лу. Цхьан ден беча дикагIа балха «Дошо цIоь» яха совгIат лу.

СУРТА ТIА: «Пролетарий» яхача совхоза паркома секретарь И. К. Сидоренков партийни болхлоьн комитетий карара-кара тешаллин цце байраьх йуьн ва котало яьккхача В. И. Маегорова механизаторий звенона .Байраьх дIаэп эзено дикагIа комбайнеро И. А. Соловьеэва.

Н. СУРОВЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Хоза а пайдане а

Кхыметтел уьк шера а Грозненски химически комбината № 170-210 йолча цехо бахача нахэ лаьрхIа эрахецаш дола ацетон ах литр чуйолдича Iомкъинга шуашица. Цхьаьнтар потребителашка. Из халл дар транспортировка еча хана. Цеха рационализаторша уйла е бьыар культурно-бытовой тоной технически боарам лакхбара. Iоакъинга шушаш дIаэха хьош аттагIа кургIолаш полиэтиленови флаконаша хувнара мероприятеп планан оттайир цар. Рационализаторий цу тIулакха полиэтиленове флаконаш белгалдара гоп тIа тIола йоха а ца йохийтаца, лелаерIйола эатомата-паподнятеа дьлуьа «Копир» кийчье йийзар. Администраце из тIулакх слесараша, коммунистически кхаьъераша ударникаша Максим Максимович Сологубнен Владимир Николаевич Суматкинан тIадьлар.

Iоапаца хана кхоачашйир цар ю задали, тохкам а баь болх бе йолаэлийтай «Копир».

Ер дийпар цу керлачох лъьца 170-210 цеха начальника Доганадзе Вахтанг Викторовича:

— Полиэтиленови флакон Iоакъинга шушел йитъкъагIа а хозагIа а я, объем а хувщаениян—ах литр. Автомата шодлат флакона чу а яхь, газага гульъяла ца кхуйташ къьлъоз из.

Экономически кхомбара тIулакх дийцача шушаш дIа-эъа хьош эшаш хинга яьккхан хIанз полиэтиленовичарца 1,5-эзе кIезигагIа эш. Яьшка чу тхъо Iоакъинга шушаш мара ховвшаш хиннаеце хIара полиэтиленови яраш тхъаь итт ховвш. Иштта пIеделя-на дIадьяьнад хьакха упаковка картон эшаш хинна тIулакх а.

Наькъа дIа-юха хьош Iоакъинга шушаш йохеш потребителай претензеча ладувгIа дезаш хулар, хIаьта хинна зе а такха дезаш хулар. Хьалх хIанз цунах муъкъабьянаш, иштта дукха дIадоаш хинна клей, этикеткаш эшаш полиэтиленови флаконаша. Полиэтиленови флаконаш арахеца болабелеча дена из болх бен хиннача наькъа къахьегам а дукха аттагIа бьынаб.

Н. ЛЬКОВА,
«Химик» яхача дукхатираж-ни газета редактор.

ТолашагIвола токарь

Грозненски «Электроприбор» яхача заводе кIезига баь хьинаре общественникаш а болаш шоай тIулакх дика довзаш бола говзанинан. Цаьрех цаI ва токарь Костоев Хьусена Махьмад. Из коммунистически къахьегама ударник ва, предложите сийлен Доска тIа цун счот хьалтеча доалла мастеех цу да. Махьмад шиъ коллектив дика еаш, цунах ца доаллаш ва. Эггара хьалха цхьаьна болх бан, балха говзал хойн вола Могушков Зеундин вар. Денгара - денга, Iомаеи хьовера ца токарни тIулакха кхайлеш, чертежаш дешь а кхетало а Iомалелор. Балха эт-хьа кто бутт баьча ше болх бе воаланаб, шу дальча цеха коллективо дикагIвола токарь доархIаш хилар.

Вай парте коммунисташка а масса болча саветски налага а пятилетка план хаиал хьалха кхьалаштъара, йола, социалистически яхь шерра йоаржае ьыина тIаьхьам бинз, Костоева предприте хьалхарIарца лаьхара декхарш тIаийдар. Цо доп делар сменни задани тIехлика а йолаш 140 процентал кIезигагIа ца е ьыина. ХIаьта, яхь шера план 4 шера кхочачыеь а лаьрхIад цо.

Новъостъта цо деача доп кхочачыдеш хьаьоагIа толашагIвола токарь. ХIанз из кхьеераш ва 1973 шера, декабрь бетта чотах. Шай продукци ОТК ца хьожаш дIалу цо. Цун ший тамагIа да.

Дукха ха йоаяш кхочача болхлочун вахаре бокъха доархIам бола хуьцам хиннаб. Предприяте партийни организаце М. Х. Костоев КПСС муIарашка дIаийнав. Дукха дIайха деашаш цIлар коммунисташ» Махьмадага: цун ший тIулакх дIка хар а, из дика, новъостдел де кийча сар хилар а, цIнициальни, хьинаре сар из хилар а. Дукхача коммунистаца кхамаьл дир собране, цар мел дийпар Костоев парте хьажа мегарволаш хиларех лаьца дар.

Коммунист М. Х. Костоев ший смена гоупкомсорг ва. Цуннара комсомольцаш а кхоча производственникаш а дукхагIа барашт хьалха латтарех ба, смена заданеш тIехьжачыеьшор цар.

Цуа совгIа Костоев Махьмад агитатор ва. Вай мекара а дойсол дехьара а кодла хIамаш дIадовзийт цо цехерча хьонача болхлоьта.

М. ПАШКОВ.

ЦIЕ ВЫМПЕЛ

Суржевски районе боркхагIчареки деIаьухашш, бола боахам «Путь к коммунизму» яхь колхоз. Духьхьал оахам 9400 гектар да. Цох ахаье тIа гарта фийбе бола-бобовий культурани дIаэз.

Ужка шера дика хьийкъад цу колхоза хьакха ялаташ. Фоп санна теркаш латт ялаьча, тоаденна ялат. Шеаш кхаба лаьттан санна шера, цIена дисаш долаш ба дукхача къамах бола колхозой. ДоттагIаен тIехьа яьк яьркъа царна юкъе. Цаг котвальча массаве дог гоздоол.

Ялат чуэца доладелча дьлаьрча диймахь хIоане 8 гектар хьокхаш ялат хьакхар Колчан Ивана, Шмыгченко Николая, Котиев Хьахбийкара, Токарев Ивана, кхыбарша. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 36—40 центнер. ХIаьта цкъайоча участкаш тIара 45 центнер йоаяхеп.

Ялат хьакха доладель массехь ди дальча Шмыгченко Николай хьалха ваблар шийл новъостел. Цхьа бIаь совгIа горкара хьокхаш йиъ эзар совгIа центнер ялат аьрдад по хIанзле.

Колхоза парткомон председкомои ялат чуэцарша бьыча балха итогаш йир. Хьалха латтача комбайнера Шмыгченко Николая карара кара тела цIе вьмпел луш-ъаяхаш совгIат дир.

КПСС Суржевски райкома секретара нов. Г. Самарске, райисполкома председателя нов. С. Шадиева, юрта боахама болхлой совоза райкома председателя нов. Е. Железнове 1973 шера ялат чуэцача толам баьккхача Н. П. Шмыгченкога «Баркал» оалаш письмо дIаьхьийтад.

Фу еъьайленаеь я цун тоталь СК-4 яа Шмыгченко комбайн новъа комбайнерайъа пеарца IIдовлински. Цар яр санна баьрабан а я, цархIа цхьана кIай тIе болх а бу. Цхьабакъяла, Николай белгалдоал.

Кхыбарша санна воацан чIоагIа хIамах саккъуш ва из. Форд-а доле лаьтташ хIара шера дукхагIа хул совхозе. ДIадахьара цераШка ца хиннача тайпара сеаяка гурахьа 548 гектара тIа хий диллар.

Хий ца эшийташ хадданна бох беш шоай участкаш тIа овсаре кхьъьеч хий дехкарша А. Хизриева, С. Гандаева, кхыбарша.

Хоша ма-дий моллагIча баьхка тIа творчески кхъьеларш мел дсарIхIама да. Бабарыкина бригада коллектива шоаш тIаийдача декхарш тIа дIаэздаеь хIара балхе-да цхьа сахьати эх сахьати хьалхагIа дIадоледеIга. Цу тIулакхо кхъьеларма овсарле дIакхъо.

№ 7 йола бригада це кхеча комсех планагIа цхьан гектара тIара 40,5 центнер яккха еэаш и, хIаьта коллективо социалистически декхарш тIаийдад 45 центнер комсаш яха. Цу тIулакха хан-хIнахь ерригагIа керттехнически приемаш йиэза кхоачашъера дерриге ъинзаш оэрыагIалъхэд бригада комсаш делареша, комсашта юкъе хIанзле шоаш обработка яьй. Нагахьа санна баьшара операци яха балхэш соакхе 250 гектара тIа мара па деш дисаэале уьк шера 800 гектара тIа даьд. ХIанэле, кIалтIа из тохаш 1364 гектара тIарча комсий мугIарашта юкъера лаьтта цамиалъьккхэ.

Сслахкарча диэзза дукхагIа да из.

Цу дерригача гIулакхаша хьаьхьа мотте гуабенна дIаэттар дIарш но тIаьъа, хобабенна нах. Ах сакъват гарта ва кхьаэар шар цу шина а доге а мIаг латташ.

Цуа тIехьагIа чIоагIа тIа а йоацан грузовой машина ера уж Хьадаре цIбигга. ДегIах чакхбуьлар мух гахьан дитъкъа барцкха дийкха баьхкабар уж балха), юкьъера лозаеш хьатIадетталора доагIан тIедамаш. Из гIулакх хиннача тIехьагIа кхы а чIоагIагIа дог тийшар совхоза хьакимий шоаш ец йола эксперимент дика тIехьаьле йоаш хиларах. ХIанз аьлча, хьалхагIа иштта маьлхара, михата шар чIоагIбаьбеаре мет-та бадарбар цу дийнах. Айлла-ча машинаца цIабигарца. ТIакха уж массеек саг маре цамоагIан ца хулаш кIалхарбаьлар.

Дувша а деэан, бу дIаккхъара совхоза а маха шоашта а боалаш дагта пайда-ч, хIанз хIама да. Хийцан чIоа йиш йолаш я цига вай йийца делегаеш, районе шерра доаржаде метэргдолаш да из гIулакх. Бутъяькара дIадола а дай культстанцика а кхача мег парца дагадеха из гIулакх. Мел пайда баргбар боахамашта цу культстанцика гIирсаш хьчдеш дIадаха аъча массаика, дисача. Битъ яьх кхашка фега, маьлхара, михага, догIашка. чIоагIагIа дургба.

Дика а тхо далаш, опыт Iомае совхоз-техникуме база. Пертарашка цу гIулакха цхьа лоодам бошда кхайле дIа ца хайтача. Цу бригадерча болхлоьта юкъ-юкъе дагаух дукха йоачаш даттача уьк шера шоаш баьцадаэрий кхашка

— Пхиъ.

— Кlезиго я, Хlаьта аьча?

— Пом хьайна юкъаГlхьар ца дешар.

Мегад. Дешь хlаьта.

Массеек бутт баьча. Шырченка Николай ший хьалхара бовь тоссаш вар.

Ворхl-шу дьлар тракторист волаш по болх бу. Цхьабакъяла, тIелъьгIа комбайна тIебала бе-ъам тIабоалаш бацар. Шийна дагадоалар кхочачашара цхьаьнна халонех юкъаерзвоаш оамал болча Николай загалъьллар кдоачанглаб.

Вlалла хало йоашан 1962 шера комбайнерий курсаш чакхъьхар по.

Улуч новъостъта Попов Алексей, Токарев Иван цар. Юкъьынца новъостъта дора цар Николая. Бакъда, кастанаша массарел тIехьалъар из ялат цхьаьна.

Дlадахача шера 360 гектар хьакха 9720 центнер ялат аьрдар це.

— Уьк шера къаьстта, бокъха теркам тIабохийтан бе безаш хул болх, — болгалдьяьккхэн Шийченкое. — Ялат дика дийнахь. Хlаьта мукхи кIан тIадола кхаш дукха оасе тIелъьгIа да. Хьакха Iо а дуллаш, сих ца луш дикка эрда дезз ялат.

Уьк шера дуккаеIа гектараш хьакъарца тIехьала тIегIан цхьаьнна комбайнер. Керттера дао чана цъьа фийг ца буташ вр-даэ да. Дика кийчьыл комбайнаш, фийг Iобожа тарду цъьа моттиг хIа ца кхоалаш йитанш.

— Тхо тара долаш да дунен прогрессивни низаэтта хьалха латтача техникаца дIагIа

ШЕРРА ДОАРЖАДЕ ДЕШАРХОШТА ПРОФЕССИОНАЛЬНИ ЛОСТАМ ЛУЛГА

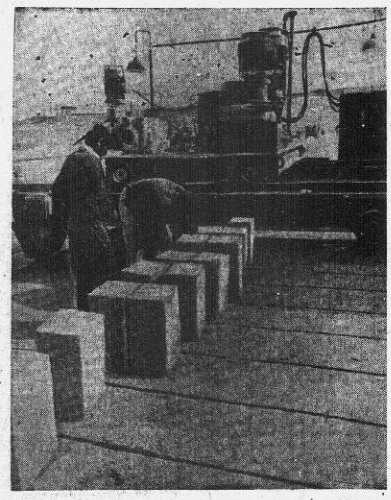

Таханарча Венгрера гуш дола сурт — массанахьа хьаадеш латта гIирсаш. Мехка тайп-тайнарча районашка, йоккхийча промышленни городашка, нах бахача моттигашка хьалъеш я халъха боазама объекташ, нах чубаза цIенош, административни зданеш.

Шера шиъ-ах миллион соврIа гIишлон блок ду йовзаш йолча «Нира кхера боккхача» карьеро. Уьхаза дикка аьттув я боллаш пайда ше советски техниках.

СУРТА ТIА: математически вийсьеш тед машино кхерий скуби-кина».

МТИ—ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ШИН «Л» ЦХЬОАГIО

Уайтхолле кхьь дийнахь хIинаъ ялх бIаь шу хьалхагIа деш йолаш хьайогIа англо-португальски цхьоагIо йохарIйоацаш хIинарах дола "мода санна мерза кхамальш. Кхо пи дакъхIар-официальни Лондоно боккхийча хьаношата — Португале премьера Маргелу Каэтануе шун правительства кхыча мехкахь агIара гIулакхех министра Куи Патрисни гIулакх деш. Iаьдалаша тIадожадарагIа кхьь дийнахь столицерча ши инкъ вIашагIа деш кхетача моттиге йохкаш хIинаъ цифра «600» тIалатта сувенирш. Сеплара дездаь хьоашал деча хана дикагIча португальски вниделаша даь портвейн.

Лондона доал деча гIолараша, португальски диларт доаллар дахьара духьала луккхача паха еш протесташ йоллашехьа э, вIашна луьпан кулгаш а долаш чоагIйора лиссабонски доал дерашшара шоай цхьоагIо...

Лиссабона Африке лоаттабу тIом английски консерваторана Португале колонийални доаллаш нан лораелга сайна лаьрхIа ца Iеш, НАТО-га гIолларна шоай цхьоагIоиххочо британски капиталаш лоралор дуьхь лоаттабу хьоасам санна а лоархI: Португалерен нун колонерен английски инвестицеш 300 миллион стерлингий фунт гарга я, Португальски колонешка а, вешта, метрополе чухьа а духхьа хI хьалхагIа денз доал деш хьабоагIараш лондонски Ситера хьал дараш -ба. Португале шоай гIулакхаш деш йолча кхыча мехкий 600 фармах 200 британски компанешца юкъ-ъзенна я. Цар тIехьожам лоаттабу, масала, Мозамбикерча 70 процент шекар деча «Сена Сугар Энтитесе» ихача фирмана, Англе пар-тIехьожам лоаттабу шекарн кофин экспорте кхьыйчача «Сосъте агрикола ду Кассе кхуз» ихача фирмина. Цар доалалъш я Зайр Республикаларча доазонгара Замбера ххеччалла Анлохх чакхбоалача машиннахьа 90 процент акцеш. Доал де британски компанешка дIаденнаД Португале телевизини сеть коллиген пулна экспуатаци елгеи. Лиссабонски банкашка кхыча мехкех эгIара духхьаIГа аьда улладераш — англичанаш (цига Iо мел дехкахх 25 процент).

Лондонера камарьшна тIемен финансовни новкъостал хул Лиссабона. Африкерча португальски экспедиционни корпусе агара НАТО-е цунна тела керттера терз английски производстве хьадаь до. ТIема хдоачам, кара кхувсаче артиллерийски герза хдоачам, автомашинаш, самолеташ — английски. 1970 шера пхи миллион стерлингий фунт охадург аьха деннад. Лондоно Лиссабона — корттерга даьлъе гIоно эма.

Кхи кIезигагIа доанаш яйха да шин хьаьца юкъера арахьара политически гIулакхаш а. Шинна а правительства шоай хур ду НАТО чоагIъярна Африка Кхуьдбехьеверча халькъий кортамукъалеш кхосам тоIабара тIаераерагIола керда тIема-политически группировкаш хьаярна. Лиссабонен Лондонен политически гIоларашка, масала, план оттаеш латт, цун инициатораша лерIачох, Родезерчен ЮАР-ерчен кIезигагIа болча расистски Iаьдал чоагIдолаш а Анголера, Мозамбикера, Гвинеера (Бисау) кортамукъален хьакъсама ала бIабе безаш а йола кхуьдбехьен «атлантически пакт хьаяра.

Ялх бIаь шу дIаэара юбилеях шин «Л» (Лондон — Лиссабон) эгуламеча цхьоагIонна — шу шаме хилар шин оагIоно официально бакъдара дола бахьан хIинар Лондонан Лиссабонан.

Великобритане Коммунистически парте Исполкомо дукха ха йовзаш ше оттанъча резолюце тIа белгалдаьккха, «Англе Португалена деш долча экономически, политически, тIема новкъостало португальски диктаторски режим чоагIъяр, къаза колониальни тIемаш дара цунна новкъостал дуьхьна.

Л. МИЛОВАНОВ.
(АПН).

ШЕРРА ДОАРЖАДЕ ДЕШАРХОШТА ПРОФЕССИОНАЛЬНИ ЛОСТАМ ЛУЛГА

Коммунистически общество хьалъеча, уттача деххараша, дулаш долча социальни дуьхьна маша, тIима - технически прогресс вай хIинарча деана хьалхашка оттаяь проблема я лакха квалифицина йола болллой кIийнбар. Массе хIна кадраш ца тоьарна дувзаделна гIулакх эргалакха йина ма дуьхьал профтехобразование система низина. Юкъара юкъера образовезна иуш йолча цIолай новкъостал деанаг хала хуьрдиг программиделеш цIа предприятеш юрта боахамаштен. Цудухьа цIола а эьнна ала йина я болллой кадраш кхьалъа карттера цхьа моттиг. Масала, 1969 шера цIколашка дийна бIаьнначарех халъха боазам кхьаьсача бахарш 57 процент хиннабаье, 1975 шера из цифра 70 процентага кхоачдерш.

Къаьстта белгалдаьккха деза цхьа тIема. Из да къаьстама ресурсех рационально пайда эзара, вай тIаварча производстваш хьатташ кхоачандара кIезигагIоча профессионални лостам балареи къаьсгаегIнарча кIоарттача безамца уж кхебарех дешаш цIолай, профессионалыю - технически училищаш хIара деннара дехкар хилар. Цхьабакъа, из дика кхетаьлаьш вай республика дуьхьа кхоачаш цIокхаза. Цар, дукъагIча даьхье вузашкеи техникумашкеи деша бахара тIабережабена барт ца хилар.

Вай Союзе бIаьш тайп-тайнара профессеи я. Бакъда, цхоачамбелла дац цу профессеш тIадехар хьалъхоаш деча справочникаш. Туш дац вай республика городашкеи юрташкеи профессешта хетада деошторан, листожкаш, плакаташ. Лоацца аьлча деш хIама дац профессеи кагирхошта шерра тIадIовзабирга.

Хетаргахьа бакъъаьха хурела нах бахача хIара моттиге профессионални лостам балара советаш вIашагIъехкача. г. Грозне, Гудермеекен, Сунженскен, Шелковской районгIа дукъагIа йолча школашка лерттIа вIашагIехьбакъяча делабIу дешархошта профессиональни лостам балара болх. Цу хьаьрчеда де мел деза цу Грозненра №№ 2, 37, 34 йолча, Нестеровскерча, Терошкерча, Каргалинскерча юкъъера школаш хьехархоша.

Дешархой къаьхьегамцара безам сообдаккхара бокъка лоархIам бодан я къаьхьегама урокаш. Уж кIоарттача ублашца, чулоацашца чакхъьалъар цхьа дакъа да. Профессионални лостам луча. Из дош дика теркалдаьл номер 56 йолча цIокъера школа а. Къаьстта дика делабIу из болх Грозненски район Петропавловски юкъъера школе. Уьх тIехьъарча пхе шера уьххаза дийна баьнна кагирхой шоай колхозе трактористаш, шоферш, кхин деладорнаш болаш къаьсташ ба. ДукъагIча кагирхоша иIе класс йоаккхаше а трактористий, комбайнерий удостоверенеш хьаяр.

Ерригача Грозненски района школашка уьх тIехьъарча шин шера кийчаьнь 5 бIаь механизатор, хIаьта царех дукъагIа баразш боазаманка къаьхьегам а ба. Вай республике 38 юртарга школашка уьх тIехьъарча массеех бола информаци цхоачамболдаш луш ца хилар, республика экономика деггIаьга лостамаш дешархошта маларга дIадоазийтаеш ца хьаяр.

Дешархошта хIинаъ а дика йолаш Iилма-технически специалисни прогресса кертера проблемаш. Из бахьан долаш, кхы мелдар доаналш, дешархой къаьтам дIаэкхаеш болллой профессеи богIIаш бола хам бе.

Дешархошта профессиональни къаьтам балара болх цхьаъна пиюлашка хIинаъ а ходзамболаш дола системагIа баь. Гучадахьа дешархой профессиональни къаьтам. Цу хьаьрчеда дукъха пайда-не болх бе йина болаеш ба къаьхьегама урокий хьаярхой. ХIара урокашга пар йина а я денгар а дIа доапаттархошта къаьхьегама профессеи боовийта.

Юхера а белгалдаккха деза къона тIехье къаьхьегам бе къаьстам хуьххал цхьан школа ге кхар а доаналш профтехобразование система деххар долга. Цу бахьа юкъе дакъа дара деза партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша, колхозий, совхозий, заводий, предприятий болллоша.

А. СУРМАЕВ.
Нохч - ГIалгIай АССР про-свещение министерства инспектор.

Техникий керда отряд

Грозненски механизаттта техникум СокольнагIерех цаI я. ТIъъаь ихойтта шера техникумо эрахийдоб механизатора промышленносте вашан бола итташ эзарна соврIа специалисташ.

Iаьдалаша 1972—1973 дешара шу. Паччахьалкхен экзаменаш дIа а енна техникума 496 дешархочо дипломаш хьайнаеп. Цу шифро 1 йазлур. 70 процент дешархоша паччахьалкхен экзаменаш дикен техникумен дIаенна.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 август.
I программа

9.30 — Передачай программа. 9.35— Керкадарцаш. 9.45 — Боссбола телевизионни турнирера обзор. 10.45 — «СагIи чуьн гIулаккхаш». 11.15 — Дешархошта Пермих. «Дешо кхьажкъйе» яха телевизионни цикл. 12.45 — Советски Профсоюзий Костромски академически хора концерт. 13.15 — Шахматни школа. Лоаза Лазарев гроссмейстер. 13.45 — Телевидение Свердловски студе доктимаш фильмаш. 15.30 — Пионерий сеанс. Передачай программа. 15.00 — Берашта. «Колючая крепость» яха телевизионни художественни фильм. 4-гIа. 5-гIа сери. 16.35 — Профессеи доза документальни кинохроникаш. 17.00 — Спортан телевизионни программа. «Кхоньаьбан тIеоретически тIом». 17.30 — 1973-чу шера СССР Iедалъхьен сеть 17-чу шера. «Архитаттача». 18.00 — Керкадаьнан. 18.10 — «Iаьт чуьнан латт». 19.30 — Нохч — ГIалгIайгIер гIолла. Информацеонни программа (зорий, гIалгIай меттаза). 19.45 — Дуьнен хьалхагIа обозрени («ГIалгIай меттаза). 19.00 — Iаьдан тулгача — тIаьпен доаналъ хьалъеган» (нохчий меттаза). 19.10 — Районера къаьхьегамий агентечески хетемна кеттаьйе. КПСС Веденски районна хьалхарча секретаря юн. Доазен высказываеш. Керкадаьнан. 19.25 — Боссбола телевизини. Комиссеи программа. Передача дIаэкхаеш Робохотовас. 20.00 — «IIIе гостинница» яха телевизионни художественни фильм премьера. (IIаьлгIий. 21.00 — «Хех». Информацеонни программа. 21.30 — Радио дене СССР халъхе эзарна Иванова. 22.15 — Боссбола телевидени. Катеноргий студенташ Берлинерера 10-чу Дерригучеи фестивалъ. Пистбольна — керкадаьнан, передачай программа.

II программа

19.40 — «Iедалой гIулакхе болчу Урус — Мартановски Ачхой - Мартановски районий хьалхарчу секретарь Iаьдалаша 1972—1973 дешара шу. Паччахьалкхен экзаменаш дIаэкхаеш. 20.40 — Документалеи фильма кинозал.

3 август
I программа

9.30 — Передачай программа. 9.35— Керкадаьнан. 9.45 — «ЦIе гостинница» яха телевизионни художественни фильм. 10.45 — «Кхоньа эфире яр». 11.35 — «Iедалъхьен курсе». 12.45 — Шахматни школа. Лоаза Лазарев гроссмейстер. 13.15 — Телевидение Свердловски студе доктимаш дипломни фильмаш. 15.30 — Пионерий. Передачай программа. 15.00 — Берашта. «Колючая крепость» яха телевизионни художественни фильм. 5-гIа. 6-гIа сери. 16.35 — Профессеи доза документальни кинохроникаш. 17.00 — «Эрсий мотт». 18.15 — Iаьт чуьнан. 18.45 — Советски Союзера Куба республика культурий деношо. Куба-тоотай стихаш. 17.00 — Керкадаьнан. «Архитаттача». 18.00 — Керкадаьнан. 18.10 — «Iаьт чуьнан латт». 19.30 — Нохч — ГIалгIайгIер гIолла. Информацеонни программа (зорий, гIалгIай меттаза). 19.45 — Дуьнен хьалхагIа обозрени («ГIалгIай меттаза). 19.00 — «Iаьдан тулгача — тIаьпен доаналъ хьалъеган» (нохчий меттаза). 19.10 — Районера къаьхьегамий агентечески хетемна кеттаьйе. КПСС Веденски районна хьалхарча секретаря юн. Доазен высказываеш. Керкадаьнан. 19.25 — Боссбола телевизини. Комиссеи программа. Передача дIаэкхаеш Робохотовас. 20.00 — «IIIе гостинница» яха телевизионни художественни фильм премьера. (IIаьлгIий. 21.00 — «Хех». Информацеонни программа. 21.30 — Радио дене СССР халъхе эзарна Иванова. 22.15 — Боссбола телевидени. Катеноргий студенташ Берлинерера 10-чу Дерригучеи фестивалъ. Пистбольна — керкадаьнан, передачай программа.

II программа

18.00 — «Нохч - ГIалгIайгIер гIолла». Информацеонни программа (зорий, нохчий меттаза). 18.30 Хоамаш. реклеман. 18.35 — Доктинальни фильмаш. 18.45 — Лаьхен амбарашка кхет чуьнан латт. 18.55 — Кинокурсаш. 19.05 — Зазиков творчестваьра дIаэкхаеш зазах композитора. Нохч гIуллакхашна песнеташ дIаэкхаеш. (IIаьлгIай меттаза). 19.30 — «Исповедь» яха художественни фильм.

РАДИО

2 август

6.30 — Яьлт чуьнан хIинаъ (гIалгIай меттаза). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хенгташ. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Городех долча кхаам (гIалгIай меттаза). 8.30 — «Болхо сон цIи я» (нохчий меттаза). 10.00 —«Хьажа ма тIехьа» (нохчий меттаза). 10.15 — Лоаз даре шина (зорий меттаза). 10.30 — «Коммунистан кхет чуьнан» яха корреспондентан (зорий меттаза). 10.45 — «Интернационални кхетина къаьхьегамий хьалхарча кхоачаре хьалхарча тIабIайтта» яха беседа (гIалгIай меттаза). 18.00 — Керда хоманаш (зорий, нохчий, гIалгIай меттаза). 18.30 — «Обществени порядкина та тIа» яха радиожурнал (зорий меттаза).

3 август

6.30 — «Юртарга Iуйре». Яьлт чуьнан латт (зорий меттаза). 6.45 —Хоманаш. 6.55 — Хенгташ. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Городех долча кхаам (гIалгIай меттаза). 8.30 — «Болхо сон цIи я». Лирически сюита (зорий меттаза). 8.40 — «Журналисте» яха Гайсатханова Зуздар (нохчий меттаза). 10.00 — «Юртарга денгIаьдан» яха корреспонденци (нохчий меттаза). 10.15 — «Лаьхлаь» яха радиовыпуск (зорий меттаза). 10.30 — «Яьлт чуьнаъа хьаь, хIинаъ а йоаттина вовш» (гIалгIай меттаза). 18.00 — Керда хоманаш (зорий, нохчий, гIалгIай меттаза).

АВГУСТЕРА ХАОТТАМ

СССР ^Газовместителе дечча хоамех августе беттча Малъбоалеп Предкавказье (Кавказе удлуьрча зоне) юкъера температура 22—24 градус (боарама гаргга) йIоьхьа хуьрта.

Деношка фегара температура хуьрта 25—30 градус, цхьаъна-йолча моттигашка — 35 градус. Шолларча декада хьалъарга пхе дийнахь — 20—25 градус, цхьаъна-йолча моттигашка — 27 градус йIоьхьа. Iаьдалаша 1—14 августе 22—27 градус, цхьаъна-йолча моттигашка — 27 градус йIоьхьа. Шолларча декада хьалъарга пхе дийнахь — 17—20 градус, цхьаъна-йолча моттигашка — 25 градус йIоьхьа.

Хьалхарча хI беттен юкъаралгIа — 15—17 мм, цхьаъна-йолча моттигашка — 25—30 мм.

Тахан республике гIоллеп Грозненски кушнаьлуш чоркаш а йолаш, болаеш а йоаш, малхбузерча республикашна а 3-чен 4-чен августе хенан пхьалаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекъаш ха хила а фегара температура бийлинга 16—21 денонка 27—32 градус йIоьхьал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Заказ № 5709.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкохкама секретара—3-34-38; партийни хьахарч культуре-отделий — 3-61-46; промышленносте отдела — 3-42-30; юрта боахам» отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ00663. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

«Черваленский» колхоза «Дийхка хьу» яха лагерь хоа а хьалйаэ дукххача берий гIарах. ДIаяхача сезонах ухха-за салоIаш хилар 75 пионер царех тхъо лоалахарчара - «Коминтерн» колхозера я волаш. ХIинъ уж кхы а дукхагIа да.

СУРТ А ТIА: хьабаьча Iам чу луучаш да «Черваленский» колхозхой бераш.

М. ТКАЧЕНКО.